

BS/73/2010

OCENA DZIAŁANIA WŁADZ
PAŃSTWOWYCH I WIZERUNEK
KLASY POLITYCZNEJ
PO SMOLEŃSKIEJ KATASTROFIE

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Katastrofa pod Smoleńskiem sprawiła, że Polacy w innym niż dotychczas kontekście ujrzeni instytucje polityczne i samych polityków. W obliczu tragedii zawieszono były spory polityczne, a dotknięci nią politycy budzili współczucie i solidarność. Tragedia ta stanowiła wyzwanie dla instytucji państwa, które musiały zorganizować uroczystości żałobne, podjąć działania zmierzające do wyjaśnienia jej przyczyn oraz zapewnić sprawne funkcjonowanie państwa.

W związku z tym, co się stało, zapytaliśmy Polaków, jak oceniają działania władz państwowych po smoleńskiej katastrofie, w tym przede wszystkim wykonującego obowiązki Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, a także – co myślą dziś o politykach¹.

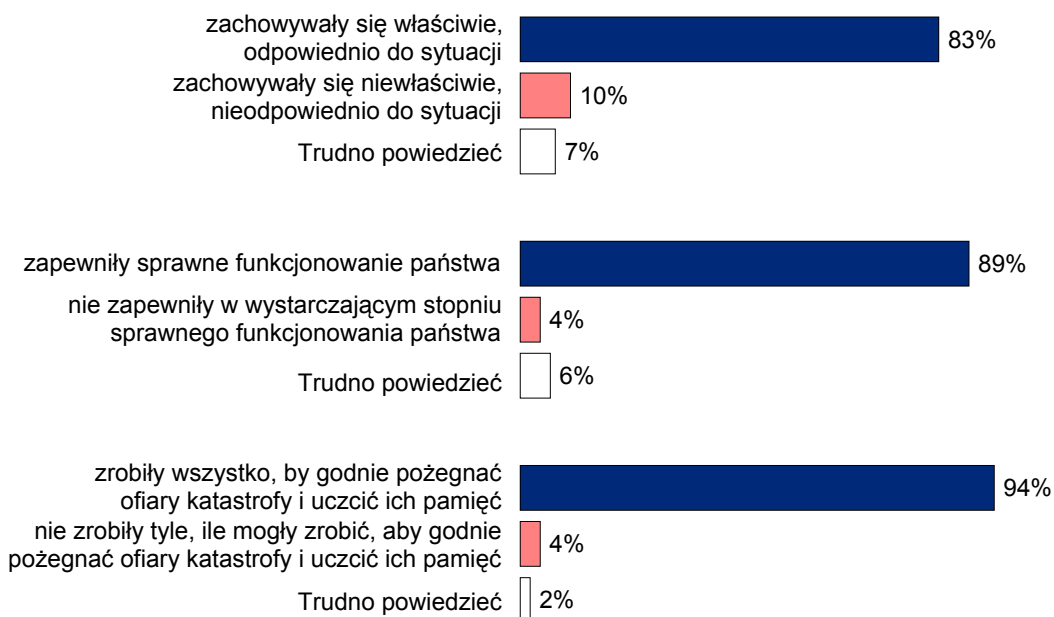
OCENA DZIAŁAŃ POLSKICH WŁADZ PO KATASTROFIE

W powszechnym odczuciu władze państwa polskiego sprostały wyzwaniom powstałym po katastrofie prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem. Zdecydowana większość badanych (83%) uważa, że władze polskie zachowywały się właściwie, odpowiednio do zaistniałej sytuacji. Tylko co dziesiąty (10%) jest przeciwnego zdania.

Niemal wszyscy ankietowani (94%) sądzą, że rządzący zrobili wszystko, by godnie pożegnać ofiary smoleńskiej katastrofy i uczcić ich pamięć. Niekwestionowana jest też opinia, że polskie władze zapewniły sprawne funkcjonowanie państwa (89%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (240) przeprowadzono w dniach 8–13 maja 2010 roku na liczącej 1000 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. **JAK PAN(I) OCENIA DZIAŁANIA POLSKICH WŁADZ PO KATASTROFIE LOTNICZEJ POD SMOLEŃSKIEM? CZY POLSKIE WŁADZE:**

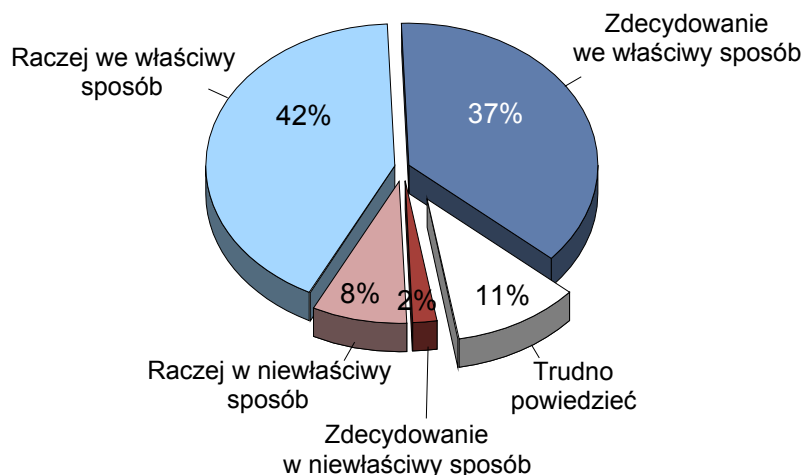

Pozytywna ocena działań władz państwowych po smoleńskiej katastrofie dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach wszystkich głównych partii politycznych.

OPINIE O DZIAŁALNOŚCI BRONISŁAWA KOMOROWSKIEGO WYKONUJĄCEGO OBOWIĄZKI PREZYDENTA RP

Działania marszałka Sejmu wykonującego na mocy konstytucji obowiązki Prezydenta RP są obecnie szczególnie uważnie obserwowane i recenzowane, tym bardziej że występuje on na scenie politycznej także jako kandydat rządzącej partii na prezydenta. Bronisław Komorowski zachowywał się, jak dotychczas, dość powściągliwie, zarówno jeśli chodzi o podejmowane działania, jak i wyrażanie uczuć. Mimo to nie uniknął zarzutów, że jest mało empatyczny oraz podejmuje niewłaściwe decyzje. Opinia publiczna jednak dobrze ocenia sposób, w jaki Bronisław Komorowski wykonuje obowiązki Prezydenta RP. Pozytywnie ocenia go w tej roli niemal cztery piąte respondentów (79%). Przeciwnego zdania jest tylko co dziesiąty (10%).

RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, MARSZAŁEK SEJMU BRONISŁAW KOMOROWSKI WE WŁAŚCIWY CZY TEŻ W NIEWŁAŚCIWY SPOSÓB WYKONUJE OBOWIĄZKI PREZYDENTA RP?

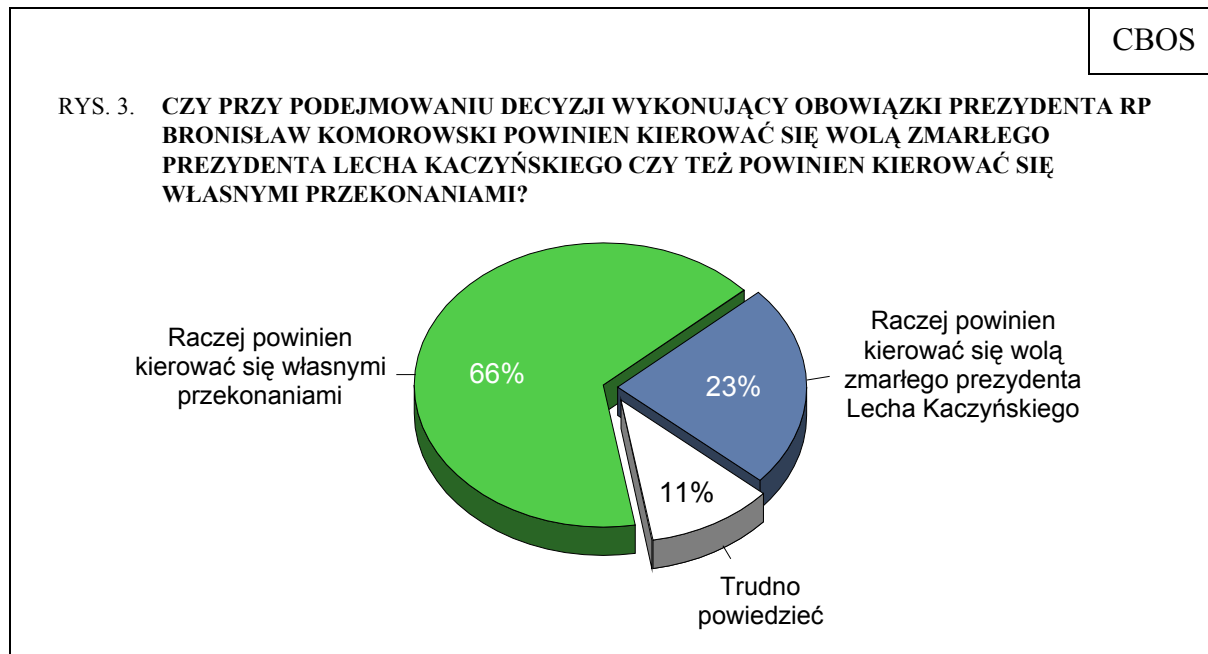
Marszałek Sejmu uzyskuje dobre oceny we wszystkich badanych grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach partii politycznych ciesząc się największym poparciem społecznym. Sposób wypełniania przez niego obowiązków Prezydenta RP podoba się prawie wszystkim sympatykom PO, SLD i PSL, a także ponad połowie zwolenników PiS.

Tabela 1

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, marszałek Sejmu Bronisław Komorowski we właściwy czy też w niewłaściwy sposób wykonuje obowiązki Prezydenta RP?		
	We właściwy sposób	W niewłaściwy sposób	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	96	1	3
SLD	94	4	3
PSL	93	7	0
PiS	56	35	9

W dyskursie medialnym pojawiło się pytanie, czy Bronisław Komorowski wykonując obowiązki Prezydenta RP i nie mając mandatu pochodzącego z wyborów powszechnych powinien przy podejmowaniu decyzji kierować się własnymi przekonaniem czy też raczej respektować wolę zmarłego prezydenta. Kwestia ta wyłoniła się m.in. w kontekście nowelizacji ustawy o IPN, którą Bronisław Komorowski ostatecznie podpisał, mimo że prezydent Lech Kaczyński chciał ją skierować do Trybunału Konstytucyjnego. Społeczne

opinie na ten temat są dość jednoznaczne – zdaniem dwóch trzecich badanych (66%) Bronisław Komorowski podejmując decyzje powinien kierować się przede wszystkim własnymi poglądami.

Przekonanie, że Bronisław Komorowski powinien działać zgodnie z własnymi poglądami, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Opinie w tej kwestii różnicują preferencje partyjne. Stanowisko w tej sprawie zwolenników PO, SLD i PSL jest zbieżne z głosem opinii publicznej. Uwzględniania w decyzjach woli zmarłego prezydenta oczekuje natomiast połowa zadeklarowanych wyborców PiS.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy przy podejmowaniu decyzji wykonujący obowiązki Prezydenta RP Bronisław Komorowski powinien kierować się wolą zmarłego prezydenta Lecha Kaczyńskiego czy też powinien kierować się własnymi przekonaniemii?		
	Raczej powinien kierować się wolą zmarłego prezydenta Lecha Kaczyńskiego	Raczej powinien kierować się własnymi przekonaniemii	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	8	89	3
SLD	9	89	2
PSL	19	75	6
PiS	51	38	11

WIZERUNEK POLITYKA

Katastrofa smoleńska wywołała reakcje żalu i współczucia dla jej ofiar i ich rodzin oraz sprawiła, że Polacy nieco inaczej niż dotychczas spojrzeli na władze państwowe, osoby pełniące ważne funkcje w państwie oraz na całą klasę polityczną. Wyniki naszych ostatnich sondaży pokazują poprawę wizerunku instytucji politycznych, świadcząca – jak można sądzić – o wzroście identyfikacji obywateli z państwem. W kwietniu wyraźnie polepszyły się oceny działalności głównych instytucji państwowych: Sejmu, Senatu oraz rządu, w maju zaś te relatywnie dobre oceny władz w dużym stopniu się utrzymały².

Mimo iż po smoleńskiej katastrofie opinie o instytucjach politycznych się poprawiły, nie można powiedzieć, że dokonała się jakościowa zmiana w postrzeganiu sfery polityki. Nie ma bowiem podstaw, by twierdzić, że Polacy zmienili swoje krytyczne dotychczas spojrzenie na politykę i polityków. Jak można wnioskować z wcześniejszych danych sondażowych, dotyczących m.in. prestiżu zawodów, ocen działania instytucji politycznych oraz stosunku do partii politycznych, niekorzystny obraz polityki utrwalił się w Polsce w ostatniej dekadzie. Niemal przez całe ostatnie dziesięciolecie utrzymywały się złe oceny pracy kolejnych kadencji Sejmu i Senatu (z wyjątkiem pierwszych ocen obecnego parlamentu). W tym czasie można było obserwować spadek społecznego autorytetu profesji związanych z polityką, takich jak poseł na Sejm czy działacz partii politycznej³. Z naszych badań przeprowadzonych w czerwcu 2008 roku wynika, że co drugi dorosły Polak nie identyfikował się z żadnym z istniejących w naszym kraju ugrupowań politycznych, podczas gdy pod koniec poprzedniej dekady (w marcu 1998 roku) takich osób było niemal o połowę mniej (27%)⁴. Trzy spośród czterech partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym, z wyjątkiem PO, częściej spotykają się z niechęcią niż z sympatią Polaków⁵.

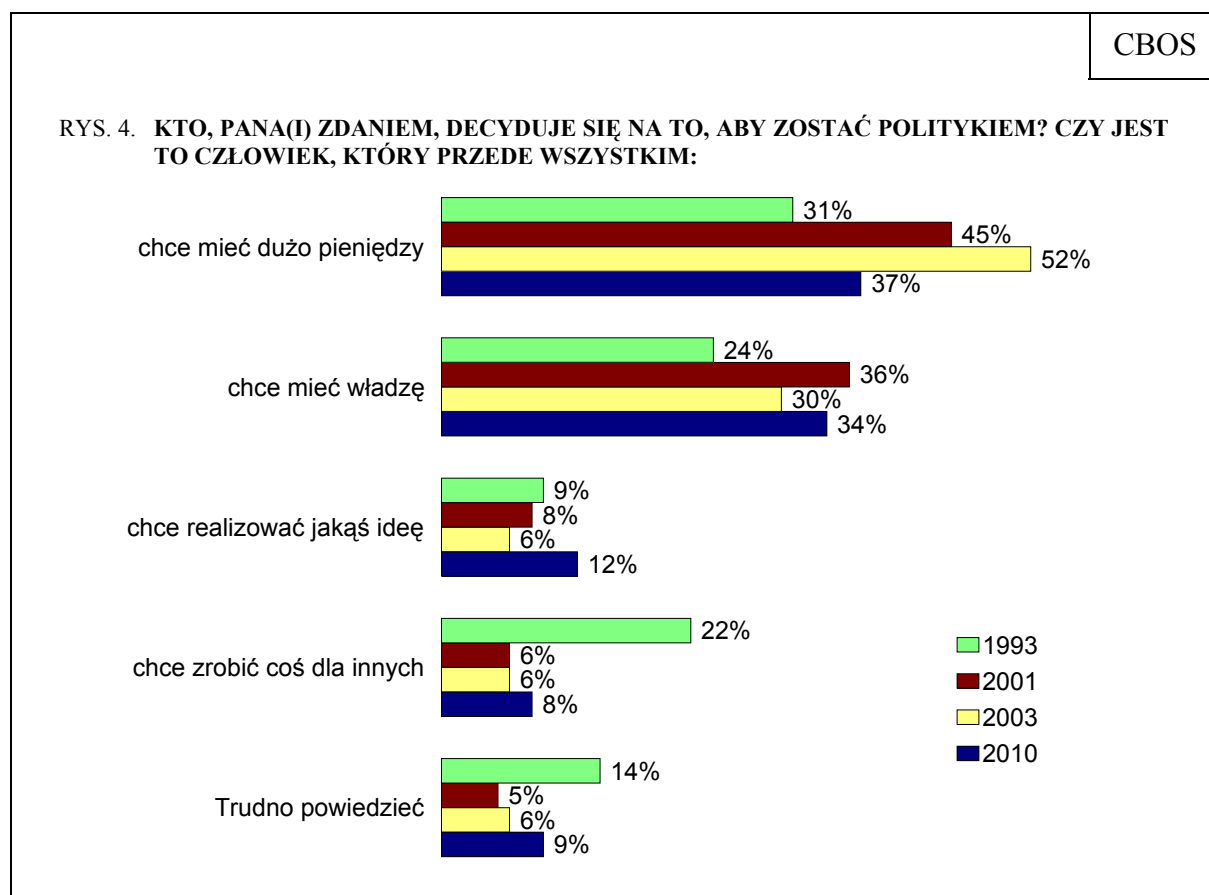
² Zob. komunikaty CBOS: „Oceny instytucji publicznych” i „Poprawa notowań rządu”, kwiecień 2010, a także „Opinie o działalności niektórych instytucji publicznych” i „Stosunek do rządu w maju”, maj 2010.

³ Por. komunikat CBOS „Prestiż zawodów”, styczeń 2009.

⁴ Por. komunikat CBOS „Partie bliższe i dalsze – identyfikacje partyjne Polaków”, lipiec 2008.

⁵ Por. komunikat CBOS „Społeczna aprobata i dezaprobata partii politycznych”, wrzesień 2008.

Tegoroczne badanie pokazuje, że – mimo złagodzenia krytycyzmu – społeczny stereotyp polityka jest nadal bardzo negatywny. Według opinii społecznej w działalność polityczną angażują się ci, którzy kierują się przede wszystkim chęcią zysku i zdobycia władzy. Zwraca jednak uwagę fakt, że działalność polityczna nie jest już tak często jak na początku obecnej dekady postrzegana jako zajęcie przynoszące dużo pieniędzy.

Zdecydowanie mniej znaczącym powodem podejmowania działalności politycznej jest – w ocenie społecznej – chęć zrealizowania jakiejś idei. Na tego typu motywację wskazało 12% badanych, nieco więcej niż w poprzednich pomiarach. Prospołeczne motywy działania – chęć zrobienia czegoś dla innych – przypisuje politykom zaledwie 8% ankietowanych, o 14 punktów procentowych mniej niż w pierwszych latach III Rzeczypospolitej.

Zdecydowana większość Polaków (86%) zarzuca politykom, że nie wywiązują się z obietnic składanych podczas kampanii wyborczych. Blisko trzy czwarte uważa, że nie interesuje ich los zwykłych ludzi (74%) oraz że dbają przede wszystkim o własne interesy, a nie o dobro Polski (72%). Ponad dwie trzecie respondentów (70%) ocenia ich jako niewiarygodnych. W opinii większości badanych (67%) politycy nie są skłonni do zawierania kompromisów, co na ogół także wartościowane jest negatywnie. Większość ankietowanych (60%) kwestionuje uczciwość polityków. Blisko połowa (48%) uważa, że politycy w większości są leniwi. Najlepiej oceniany jest poziom wykształcenia polityków – niemal połowa badanych (48%) postrzega ich jako dobrze wykształconych.

Tabela 3

Jak określił(a)by Pan(i) większość polityków? Czy, Pana(i) zdaniem, są oni:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	IV 2001	IV 2003	V 2010
	w procentach		
– uczciwi	11	9	18
– nieuczciwi	74	77	60
Trudno powiedzieć	15	14	22
– wiarygodni	9	8	12
– niewiarygodni	76	78	70
Trudno powiedzieć	15	14	18
– dbają o dobro Polski	9	4	13
– dbają o własne interesy	82	87	72
Trudno powiedzieć	10	9	15
– troszczą się o los zwykłych ludzi	6	-	11
– nie interesuje ich los zwykłych ludzi	86	-	74
Trudno powiedzieć	8	-	14
– wywiązują się z obietnic przedwyborczych	2	-	5
– nie wywiązują się z obietnic przedwyborczych	91	-	86
Trudno powiedzieć	7	-	9
– ugodowi, umiejący zawierać kompromisy	18	-	15
– nieugodowi, twardo stojący przy swoich racjach	60	-	67
Trudno powiedzieć	22	-	18
– dobrze wykształceni	38	-	48
– niedouczeni	37	-	26
Trudno powiedzieć	25	-	26
– pracowici	-	-	23
– leniwi	-	-	48
Trudno powiedzieć	-	-	28

Negatywny obraz klasy politycznej przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych i elektoratach partyjnych.

W ocenie społecznej władze państwowe właściwie zachowały się w obliczu katastrofy smoleńskiej i dobrze poradziły sobie z wynikłymi z niej wyzwaniem. Pozytywnie postrzegany jest także marszałek Sejmu Bronisław Komorowski, który – zdaniem większości Polaków – we właściwy sposób wykonuje obowiązki Prezydenta RP.

Poprawa opinii o politykach i instytucjach politycznych, jaką odnotowaliśmy po smoleńskiej katastrofie, nie zmieniła jednak ugruntowanego już negatywnego obrazu klasy politycznej. Wydaje się zatem, że jeśli tragedia ta nie stanie się impulsem do trwałych zmian jakościowych w polskiej polityce, to obserwowany obecnie efekt poprawy ocen będzie krótkotrwały.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1

		Jak Pan(i) ocenia działania polskich władz po katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem? Czy polskie władze:			Liczba osób
		zachowywały się właściwie, odpowiednio do sytuacji	zachowywały się niewłaściwie, nieodpowiednio do sytuacji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		83	10	7	998
Płeć	Mężczyźni	81	14	5	473
	Kobiety	84	8	8	524
Wiek	18-24 lata	85	8	7	133
	25-34	81	12	7	190
	35-44	86	12	3	160
	45-54	83	9	8	150
	55-64	84	11	5	185
	65 lat i więcej	79	11	11	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	82	10	9	376
	Miasto do 20 tys.	85	8	7	131
	20-100 tys.	84	12	4	192
	101-500 tys.	83	11	6	165
	501 tys. i więcej mieszk.	83	11	6	133
Wykształcenie	Podstawowe	82	8	10	253
	Zasadnicze zawodowe	82	13	6	256
	Średnie	81	13	6	336
	Wyższe	91	5	4	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	92	5	3	85
	Średni personel, technicy	83	17		33
	Pracownicy adm.-biurowi	83	12	4	65
	Pracownicy usług	85	4	11	72
	Robotnicy wykwalifikowani	83	11	6	115
	Robotnicy niewykwalifik.	74	14	12	51
	Rolnicy	77	14	10	47
	Pracujący na własny rach.	80	13	7	47
Bierni zawodowo	Renciści	83	13	4	75
	Emeryci	82	10	7	204
	Uczniowie i studenci	86	9	5	77
	Bezrobotni	82	11	8	85
	Gospodynie domowe i inni	81	8	11	41
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	86	9	6	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	82	11	7	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	86	9	5	230
	prywatnym gosp. rolnym	76	17	7	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	82	11	7	183
	501-750	88	7	5	120
	751-1000	79	14	6	154
	1001-1500	88	8	4	129
	Powyżej 1500 zł	89	8	3	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	79	10	11	185
	Średnie	80	13	7	443
	Dobre	89	8	4	370
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	70	16	14	55
	Raz w tygodniu	83	10	7	493
	1-2 razy w miesiącu	89	7	4	138
	Kilka razy w roku	84	10	6	184
	W ogóle nie uczestniczy	80	13	7	128
Poglądy polityczne	Lewica	91	8	1	138
	Centrum	87	8	5	331
	Prawica	80	15	4	305
	Trudno powiedzieć	75	8	16	224

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, marszałek Sejmu Bronisław Komorowski we właściwy czy też w niewłaściwy sposób wykonuje obowiązki Prezydenta RP?			Liczba osób
		We właściwy sposób	W niewłaściwy sposób	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		79	10	11	997
Płeć	Mężczyźni	81	12	7	475
	Kobiety	77	9	14	522
Wiek	18-24 lata	78	9	13	133
	25-34	79	7	14	191
	35-44	86	9	5	160
	45-54	81	9	10	148
	55-64	79	13	8	186
	65 lat i więcej	74	14	12	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	76	11	13	374
	Miasto do 20 tys.	75	12	13	131
	20-100 tys.	84	9	7	192
	101-500 tys.	84	8	8	164
	501 tys. i więcej mieszk.	80	12	7	135
Wykształcenie	Podstawowe	75	9	16	253
	Zasadnicze zawodowe	84	10	7	255
	Średnie	79	11	10	336
	Wyższe	81	11	8	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	76	12	11	85
	Średni personel, technicy	88	9	2	33
	Pracownicy adm.-biurowi	79	8	13	65
	Pracownicy usług	81	5	14	72
	Robotnicy wykwalifikowani	87	7	6	115
	Robotnicy niewykwalifik.	71	14	14	50
	Rolnicy	70	18	12	47
Pracujący na własny rach.	86	6	8	47	
Bierni zawodowo	Renciści	84	10	6	75
	Emeryci	76	12	11	204
	Uczniowie i studenci	84	9	7	77
	Bezrobotni	70	14	16	85
	Gospodynie domowe i inni	81	6	12	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	82	13	5	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	86	6	8	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	82	6	13	228
	prywatnym gosp. rolnym	72	19	9	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	81	7	12	184
	501-750	84	10	7	119
	751-1000	80	13	8	154
	1001-1500	79	10	11	129
	Powyżej 1500 zł	86	11	3	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	75	11	14	186
	Średnie	77	12	11	442
	Dobre	85	8	7	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	66	26	9	53
	Raz w tygodniu	79	12	10	493
	1-2 razy w miesiącu	85	7	8	137
	Kilka razy w roku	78	7	15	185
	W ogóle nie uczestniczy	81	7	12	128
Poglądy polityczne	Lewica	91	2	7	138
	Centrum	85	8	7	331
	Prawica	75	19	7	306
	Trudno powiedzieć	70	7	24	222

Tabela 3

		Czy przy podejmowaniu decyzji wykonujący obowiązki Prezydenta RP Bronisław Komorowski powinien kierować się wolą zmarłego prezydenta Lecha Kaczyńskiego czy też powinien kierować się własnymi przekonaniem?			Liczba osób
		Raczej powinien kierować się wolą zmarłego prezydenta Lecha Kaczyńskiego	Raczej powinien kierować się własnymi przekonaniem	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		23	66	11	997
Płeć	Mężczyźni	24	67	9	474
	Kobiety	23	66	12	523
Wiek	18-24 lata	29	66	6	133
	25-34	15	74	11	191
	35-44	22	71	7	160
	45-54	22	65	12	149
	55-64	23	66	12	186
	65 lat i więcej	30	56	14	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	58	15	375
	Miasto do 20 tys.	24	66	10	131
	20-100 tys.	17	75	8	192
	101-500 tys.	19	74	7	164
	501 tys. i więcej mieszk.	27	68	5	135
Wykształcenie	Podstawowe	29	53	17	253
	Zasadnicze zawodowe	22	68	9	256
	Średnie	22	70	8	336
	Wyższe	17	77	5	152
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	16	77	8	85
	Średni personel, technicy	15	83	2	33
	Pracownicy adm.-biurowi	17	76	6	65
	Pracownicy usług	22	65	13	72
	Robotnicy wykwalifikowani	19	70	11	115
	Robotnicy niewykwalifik.	16	73	11	51
	Rolnicy	33	54	12	47
	Pracujący na własny rach.	9	79	12	46
Bierni zawodowo	Renciści	32	59	9	75
	Emeryci	26	59	14	204
	Uczniowie i studenci	29	64	7	77
	Bezrobotni	30	60	9	85
		Gospodynie domowe i inni	20	68	13
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	70	8	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	10	79	10	80
	sekt. pryw. poza rolnict.	15	75	10	228
	prywatnym gosp. rolnym	30	61	9	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	64	13	184
	501-750	22	70	8	120
	751-1000	21	67	12	154
	1001-1500	19	71	10	129
	Powyżej 1500 zł	15	80	5	142
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	57	13	186
	Średnie	24	63	12	442
	Dobre	18	75	7	369
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	45	19	54
	Raz w tygodniu	28	61	11	493
	1-2 razy w miesiącu	17	75	8	137
	Kilka razy w roku	15	74	12	185
	W ogóle nie uczestniczy	16	77	7	128
Poglądy polityczne	Lewica	16	81	3	138
	Centrum	19	71	10	330
	Prawica	30	62	8	306
	Trudno powiedzieć	24	56	20	223

Tabela 4

		Kto, Pana(i) zdaniem, decyduje się na to, aby zostać politykiem? Czy jest to człowiek, który:					Liczba osób
		chce zrobić coś dla innych	chce mieć władzę	chce realizować jakąś ideę	chce mieć dużo pieniędzy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		8	34	12	37	9	997
Płeć	Mężczyźni	7	38	12	36	6	474
	Kobiety	9	31	12	37	11	524
Wiek	18-24 lata	4	38	23	29	6	132
	25-34	8	33	18	37	4	191
	35-44	9	36	13	34	8	160
	45-54	10	43	6	32	9	149
	55-64	8	34	8	41	9	186
	65 lat i więcej	12	23	3	44	17	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	32	8	44	10	375
	Miasto do 20 tys.	12	34	13	33	8	131
	20-100 tys.	11	35	15	33	7	192
	101-500 tys.	9	39	12	31	8	164
	501 tys. i więcej mieszk.	6	33	16	34	11	135
Wykształcenie	Podstawowe	13	25	5	44	13	252
	Zasadnicze zawodowe	9	35	9	41	7	256
	Średnie	6	36	17	34	7	336
	Wyższe	6	44	18	23	10	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	42	16	23	12	85
	Średni personel, technicy	2	52	13	23	10	33
	Pracownicy adm.-biurowi	6	40	20	27	7	65
	Pracownicy usług	5	37	11	43	5	72
	Robotnicy wykwalifikowani	11	32	11	38	7	115
	Robotnicy niewykwalifik.	2	37	20	34	7	51
	Rolnicy	10	33	2	41	13	47
Pracujący na własny rach.	5	39	9	39	8	47	
Bierni zawodowo	Renciści	17	31	7	32	14	75
	Emeryci	8	26	5	48	13	204
	Uczniowie i studenci	6	35	29	26	3	76
	Bezrobotni	11	31	12	43	3	85
	Gospodynie domowe i inni	17	35	7	35	7	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	37	20	31	8	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	35	5	40	15	80
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	41	14	33	5	229
	prywatnym gosp. rolnym	4	40	3	44	9	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	34	8	39	5	183
	501-750	7	34	15	35	9	120
	751-1000	10	24	11	45	9	154
	1001-1500	6	32	12	40	11	129
	Powyżej 1500 zł	6	45	20	23	6	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	28	7	48	11	186
	Średnie	9	34	9	39	9	442
	Dobre	9	38	18	28	7	369
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	24	15	33	9	54
	Raz w tygodniu	9	33	12	35	11	493
	1-2 razy w miesiącu	9	37	13	36	6	137
	Kilka razy w roku	5	38	9	39	10	185
	W ogóle nie uczestniczy	5	33	15	45	3	128
Poglądy polityczne	Lewica	9	33	17	32	8	138
	Centrum	8	36	10	39	6	331
	Prawica	10	36	12	36	6	306
	Trudno powiedzieć	7	29	10	36	17	222

Tabela 5

		Jak określił(a)by Pan(i) większość polityków? Czy są oni, Pana(i) zdaniem:			Liczba osób
		uczciwi	nieuczciwi	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		18	60	22	992
Płeć	Mężczyźni	19	63	17	471
	Kobiety	16	57	26	520
Wiek	18-24 lata	13	70	17	133
	25-34	11	75	14	189
	35-44	21	63	16	157
	45-54	18	57	25	149
	55-64	20	58	21	185
	65 lat i więcej	22	40	37	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	60	23	375
	Miasto do 20 tys.	15	62	22	129
	20-100 tys.	21	58	20	190
	101-500 tys.	17	62	21	164
	501 tys. i więcej mieszk.	18	60	22	133
Wykształcenie	Podstawowe	18	50	32	253
	Zasadnicze zawodowe	15	68	16	254
	Średnie	18	63	19	334
	Wyższe	21	57	21	151
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	23	61	16	84
	Średni personel, technicy	7	76	17	32
	Pracownicy adm.-biurowi	18	52	30	65
	Pracownicy usług	15	64	20	72
	Robotnicy wykwalifikowani	22	60	18	114
	Robotnicy niewykwalifik.	13	64	23	49
	Rolnicy	13	60	27	47
Pracujący na własny rach.	21	64	15	46	
Bierni zawodowo	Renciści	22	49	29	75
	Emeryci	19	51	30	204
	Uczniowie i studenci	12	68	20	75
	Bezrobotni	17	74	9	85
	Gospodynie domowe i inni	17	64	19	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	61	18	133
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	73	16	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	19	62	20	225
	prywatnym gosp. rolnym	10	73	17	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	17	65	18	184
	501-750	19	52	29	117
	751-1000	21	59	20	154
	1001-1500	19	54	27	129
	Powyżej 1500 zł	25	62	14	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	67	23	185
	Średnie	17	61	22	440
	Dobre	23	56	21	367
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	51	24	54
	Raz w tygodniu	19	56	25	489
	1-2 razy w miesiącu	15	65	20	137
	Kilka razy w roku	15	67	18	184
	W ogóle nie uczestniczy	18	65	17	128
Poglądy polityczne	Lewica	19	59	21	137
	Centrum	18	65	17	331
	Prawica	23	58	19	303
	Trudno powiedzieć	9	58	33	221

Tabela 6

		Czy, Pana(i) zdaniem, politycy:			Liczba osób	
		dbają o dobro Polski	dbają o własne interesy	Trudno powiedzieć		
		%	%	%		
Ogółem		13	72	15	994	
Płeć	Mężczyźni	13	76	11	473	
	Kobiety	13	69	18	521	
Wiek	18-24 lata	13	74	13	133	
	25-34	11	76	13	191	
	35-44	14	73	13	160	
	45-54	13	69	19	146	
	55-64	14	72	14	185	
	65 lat i więcej	13	71	17	179	
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	75	14	374	
	Miasto do 20 tys.	13	73	14	131	
	20-100 tys.	15	72	13	191	
	101-500 tys.	13	69	18	164	
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	13	70	18	133	
	Podstawowe	13	71	15	253	
	Zasadnicze zawodowe	9	80	12	256	
	Średnie	15	70	15	334	
Wykształcenie	Wyższe	13	68	19	151	
	Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	10	73	17	84
		Średni personel, technicy	6	80	14	33
		Pracownicy adm.-biurowi	13	69	17	65
Pracownicy usług		14	73	14	72	
Robotnicy wykwalifikowani		10	75	15	115	
Robotnicy niewykwalifik.		13	72	15	51	
Rolnicy		9	73	18	47	
Pracujący na własny rach.		11	76	13	46	
Bierni zawodowo	Renciści	20	64	17	75	
	Emeryci	11	74	14	204	
	Uczniowie i studenci	21	65	14	77	
	Bezrobotni	14	76	11	85	
	Gospodynie domowe i inni	15	69	16	42	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	12	74	14	134	
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	81	13	79	
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	72	16	227	
	prywatnym gosp. rolnym	7	78	15	46	
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	71	16	184	
	501-750	11	76	13	120	
	751-1000	12	80	9	154	
	1001-1500	13	70	17	129	
	Powyżej 1500 zł	17	65	18	142	
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	82	10	185	
	Średnie	11	75	15	442	
	Dobre	18	65	17	367	
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	60	13	54	
	Raz w tygodniu	12	72	17	492	
	1-2 razy w miesiącu	11	80	8	137	
	Kilka razy w roku	12	72	17	185	
	W ogóle nie uczestniczy	15	74	12	127	
Poglądy polityczne	Lewica	14	74	12	137	
	Centrum	11	76	13	331	
	Prawica	15	70	14	305	
	Trudno powiedzieć	12	69	19	221	